

Zapped by Reading A Horse with a Red Coat falls over.

The Edge of Dreaming is a very different sort of documentary. It played in open competition in IDFA and last night on VPRO. It is a radical self-portrait which expresses the most profound mortal angst, but at the same time is also a very moving work of art. Engaging like a Johan Van der Keuken film, this is in the same league of film-making.

Scottish director Amy Hardie normally makes science films. She is very down to earth. However, one day, she dreams that her horse, with its long red coat, asks her "Are you ready to film? I am going to fall to the left."

Amy doesn't hesitate, but jumps out of bed and takes out her camera to find that the horse has died of a heart attack.

Some time later, Amy's ex partner appears in a dream, and warns that she will die in her 48th year. You could shrug that off, but the fact that her next birthday brings her to her 48th year makes it a little uncomfortable.

As she gradually becomes obsessed, Amy Hardie begins to film anything that could signify her approaching death. Her daughters are not allowed to know. Her husband, a psychotherapist, who she does tell, is laconic in his response. But this changes when she is struck down with a serious illness, and he also finds himself alarmed.

In the end it takes a shaman to explain how you can undo a dream. Hardie, of course, matches this with a scientific map of what is happening in her brain.

By the end of the documentary, we have understood something else about dreams and death. This film puts the whole of Amy's life on the scales, and by looking back over it, she understands she has to mourn her ex-partner who had given her this death sentence. Only then can she pull herself back from the curse. Her lungs improve immediately. This is a strange and remarkable film: although it concerns itself with dream reality, it is never fey or otherworldly, but instead pulls us into its spell.

Hans Beerekamp

vrijdag 29 januari 2010 door Hans Beerekamp
Zapkliklees: Een paard in een lange rode jas valt om

De publieke omroep bewaart de beste documentaires doorgaans voor laat op de avond, als de kijkcijfers geen kwaad meer kunnen. Woensdag vertoonde de VPRO het eerste deel van het voortreffelijke drieluik *Iran and the West*, dat zorgvuldig de Iraanse internationale politiek ontrafelt sinds de val van de sjah. Sleutelgetuigen leveren commentaar en goed gekozen archiefmateriaal maakt het relaas tot een spannend vervolgverhaal. Het viel te verwachten van de Britse producent en historicus Brian Lapping, die eerder al zulke series maakte over China en voormalig Joegoslavië.

Een heel ander soort documentaire is *The Edge of Dreaming*, vorig jaar in de competitie van IDFA en gisteren bij *Holland Doc* (VPRO): een radicaal zelfportret dat de grootste angsten laat zien, maar ook bijzonder meeslepend en kunstzinnig is vormgegeven, in de traditie van Johan van der Keuken, om maar eens iemand te noemen.

De Schotse Amy Hardie is een regisseur van wetenschappelijke documentaires. die stevig met beide benen op de grond staat. Maar op een dag droomt ze van haar paard George. Hij draagt een lange rode jas en vraagt: „Ben je aan het filmen? Ben je klaar om te filmen? Ik ga naar links vallen.“

Amy aarzelt niet, stapt met haar camera uit bed en loopt naar het weiland, waar het paard net aan een hartstilstand bezweken is.

Weinig later verschijnt Amy's overleden ex-man in een droom en waarschuwt haar dat ze op haar 48ste zal sterven. Je kunt daar je schouders over ophalen, maar de eerstvolgende (48ste) verjaardag stemt toch ongemakkelijk.

Als een bezetene gaat Amy Hardie alles filmen wat betekenis zou kunnen hebben voor een naderende dood. Haar dochters mogen het niet weten, haar man, een psychotherapeut, reageert aanvankelijk laconiek. Maar als ze weken in bed ligt, met wat later een ernstige longziekte zal blijken, begint hij ook zenuwachtig te worden.

Er moet uiteindelijk een sjamaan aan te pas komen, die uitlegt dat je een droom ongedaan kunt maken. En Hardie gaat uiteraard ook wetenschappelijk in kaart brengen wat er bij een droom precies in de hersenen gebeurt.

In laatste instantie blijkt *The Edge of Dreaming* nog over iets anders te gaan dan voorspellende dromen en angst voor de dood. Het is een film die de balans opmaakt van een heel leven. In die terugblik schuilt ook de oplossing. Pas als de hoofdpersoon zich rekenschap geeft van haar rouw om de ex-man, die haar op zo'n vreemde manier aansprak, kan ze zich onttrekken aan de vervloeking. En dan gaat het meteen veel beter met de longen: een merkwaardige, ondanks alles niet zweverige, maar wel betoverende film.

Holland Doc: Gevaarlijke dromen. De Schotse documentairemaker Amy Hardie droomde dat haar paard dood was en warempeel: het beest lag dood in de wei. Korte tijd later droomde ze dat haar overleden man haar kwam waarschuwen dat ze ook zelf niet lang meer te leven had. Niet lang daarna werd ze ziek, maar haar artsen kunnen geen oorzaak vinden. Daarop bezocht ze een sjamaan. *NRC 28-01-10 Ned. 2, 22.50-23.50u.*